

ANALÝZA NOMINACÍ ŽEN A MUŽŮ DO SENÁTNÍCH VOLEB V ROCE 2016

Mgr. Veronika Šprincová

Fórum 50 %, o.p.s |
www.padesatprocent.cz

Projekt byl realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky a Rady vlády pro rovnost žen a mužů.

Úřad vlády České republiky

FÓRUM 50%

Úvod

Česká republika je z hlediska zastoupení žen v politice stále **pod evropským i celosvětovým průměrem**. Nejmenší podíl žen v rozhodovacích pozicích je právě na celostátní úrovni – tedy v obou komorách Parlamentu ČR. Situace se navíc nevyvíjí lineárně, takže ani zlepšení situace v jedněch volbách neznamená dlouhodobý úspěch.

Když ponecháme stranou prezidentský post, je dlouhodobě **nejnižší podíl žen** právě v **horní komoře českého parlamentu**. Výraznou roli zde sehrává většinový volební systém, který není pro zastoupení žen příliš příznivý. Pokud mají strany v každém obvodu nominovat pouze jednu osobu, zpravidla je vybrán mužský kandidát.

V současné době je v Senátu zastoupeno **15 senátorek**, tj. **18,5 %**. Tento podíl je však dám tím, že před posledními senátními volbami v roce 2014 proběhly doplňovací volby ve volebním obvodu č. 22 – Praha 10, kde zvítězila Ivana Cabrnachová, která letos svůj mandát obhájí. Pokud by tyto doplňovací volby neproběhly, zůstalo by zastoupení žen v Senátu 17,3%.

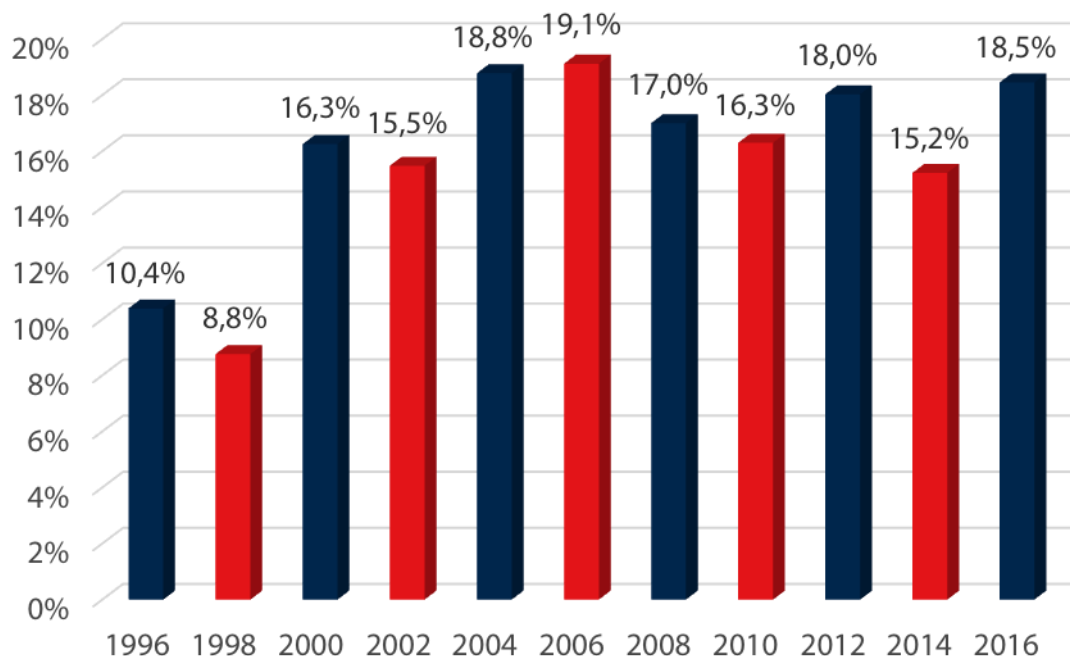
Obvody, v nichž letos probíhají volby, zastupuje 5 žen. Jejich podíl je zde tedy stejný (18,5 %) jako celkové zastoupení žen v Senátu. S ohledem na tuto skutečnost a nominace lze předpokládat, že **zastoupení žen velmi pravděpodobně zůstane stejné nebo se jen mírně zvýší**. Záležet bude především na úspěchu konkrétních stran či hnutí, které do voleb vyslaly své kandidáty a kandidátky, příp. nezávislých osobností, které kandidují.

Nominace v roce 2016 z hlediska dlouhodobého vývoje

U voleb do Senátu **nelze vysledovat jasný trend** co do podílu nominovaných žen ani co do podílu zvolených. Situace se volby od voleb mění, čímž se zároveň proměňuje i celkové složení Senátu.

Tyto změny ilustruje i následující graf. Z něj je zároveň patrné, že **strany a sdružení vyslaly letos do voleb historicky třetí nejvyšší podíl žen – 18,5 %**. Oproti roku 2014 jde o zvýšení zhruba o více jak 3 procentní body.

Graf č. 1: Nominace žen do Senátu v letech 1996–2016

Zdroj dat: ČSÚ

Nominace v jednotlivých volebních obvodech

Z hlediska jednotlivých volebních obvodů nenacházíme výraznější úměru mezi celkovým počtem nominovaných osob v daném obvodu a podílem žen. Když se na nominace podíváme podrobněji, zjistíme, že **největší podíl žen** kandiduje ve volebním obvodu č. 19 – **Praha 11**. Celkový podíl žen a mužů je zde vyrovnaný a činí **46,2 %**, tedy více než dvojnásobek celkového podílu kandidátek v celé ČR.

Naopak **v pěti volebních obvodech** (tedy v 18,5 % z nich) kandidují **pouze muži**. Jde o volební obvod č. 13 – Tábor, č. 16 – Beroun, č. 25 – Praha 6, č. 55 – Brno-město a č. 67 – Nový Jičín. Všechny tyto obvody zastupují muži i v současné době.

Tabulka č. 1: Nominace žen v jednotlivých volebních obvodech

Volební obvod	Počet kandidujících	Počet žen	Podíl žen	
1	Karlovy Vary	8	2	25,0%
4	Most	7	2	28,6%
7	Plzeň-město	8	2	25,0%
10	Český Krumlov	9	2	22,2%
13	Tábor	8	0	0,0%
16	Beroun	8	0	0,0%
19	Praha 11	13	6	46,2%
22	Praha 10	10	5	50,0%
25	Praha 6	10	0	0,0%

28	Mělník	10	1	10,0%
31	Ústí nad Labem	10	1	10,0%
34	Liberec	9	2	22,2%
37	Jičín	7	1	14,3%
40	Kutná Hora	6	1	16,7%
43	Pardubice	10	1	10,0%
46	Ústí nad Orlicí	7	1	14,3%
49	Blansko	9	2	22,2%
52	Jihlava	9	1	11,1%
55	Brno-město	8	0	0,0%
58	Brno-město	9	2	22,2%
61	Olomouc	9	2	22,2%
64	Bruntál	11	1	9,1%
67	Nový Jičín	6	0	0,0%
70	Ostrava-město	10	2	20,0%
73	Frýdek-Místek	6	1	16,7%
76	Kroměříž	9	3	33,3%
79	Hodonín	7	2	28,6%
Celkem		233	43	18,5%

Zdroj dat: ČSÚ

Nominace z hlediska kandidujících stran a sdružení

Politické strany a sdružení i letos nominovaly kandidující buď samostatně, nebo v ad hoc koalicích. Vodítkem pro porovnání jednotlivých stran tak byli ti a ty kandidující, které daná strana navrhla. Jinými slovy, v případě, že jde o společného kandidáta či kandidátku více subjektů, je rozhodující navrhuující strana.

Následující tabulka tedy zahrnuje všechny subjekty, které jakožto navrhuující strana do voleb nominovaly alespoň jednu osobu. Je zřejmé, že **většina** těchto subjektů – 32 z 51 (tj. 63 %) – do voleb vyslala **pouze muže**. Naopak **tři strany** – KSC, Nová budoucnost pro Liberecký kraj a SNK ED – do voleb nominovaly **jen ženy**, resp. každá jednu ženu.

Tabulka č. 2: Nominace žen dle navrhuující strany

Navrhující strana	Počet kandidujících	Počet žen	Podíl žen
ALTERNATIVA	1	0	0,0%
ANO 2011	25	3	12,0%
APAČI 2017	5	1	20,0%
ČSNS2005	1	0	0,0%
ČSSD	26	2	7,7%
DSSS	3	0	0,0%
HOZK	2	0	0,0%

Analyza nominací žen a mužů do senátních voleb v roce 2016

HPP	2	0	0,0%
HPP 11	1	0	0,0%
JM-ND	1	0	0,0%
JsmePRO!	1	0	0,0%
KČ	5	0	0,0%
KDU-ČSL	12	6	50,0%
Koalice	2	0	0,0%
KSČ	1	1	100,0%
KSČM	27	9	33,3%
Moravané	3	0	0,0%
NáS	1	0	0,0%
NBPLK	1	1	100,0%
ND	2	1	50,0%
Nestran.	2	1	50,0%
NEZ	3	1	33,3%
NK	2	0	0,0%
NOS	1	0	0,0%
NSK	1	0	0,0%
ODS	22	7	31,8%
OPAT	1	0	0,0%
"OSN"	1	0	0,0%
Ostravak	1	0	0,0%
Patrioti ČR	1	0	0,0%
Piráti	4	0	0,0%
Rozumní	2	0	0,0%
ŘN	2	0	0,0%
S.cz	2	1	50,0%
SaS	1	0	0,0%
SLK	1	0	0,0%
SNK ED	1	1	100,0%
SNK1	1	0	0,0%
SPD	3	1	33,3%
SPO	3	1	33,3%
SPRRSČ M.Sládka	4	0	0,0%
SsČR	7	0	0,0%
SSPD-SP	1	0	0,0%
STAN	8	0	0,0%
Svobodní	2	0	0,0%
SZ	5	2	40,0%
T2020	1	0	0,0%
TOP 09	14	2	14,3%
UFO	1	0	0,0%
Úsvit	12	2	16,7%

Změna	1	0	0,0%
Celkem	233	43	18,5%

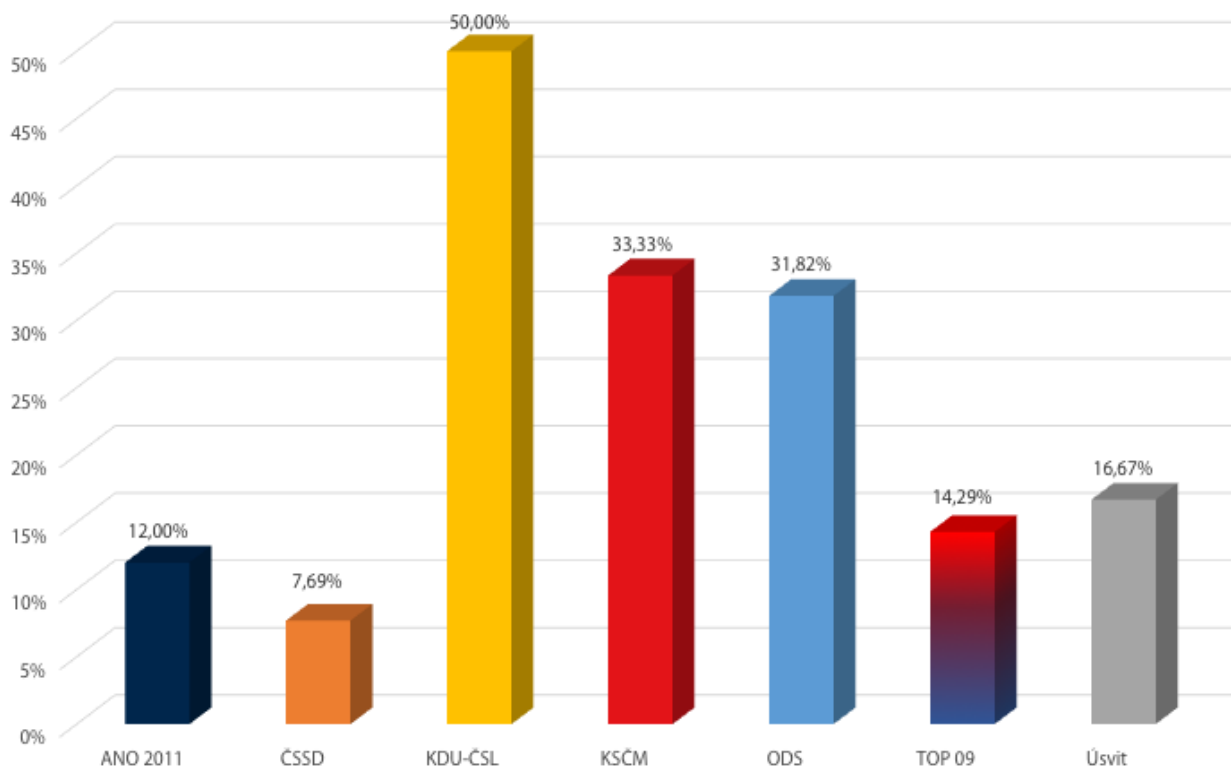
Zdroj dat: ČSÚ

Takto komplexní srovnání však naráží na většinový volební systém – **velká část stran** (celkem 22, tj. 43 %) vyslala do voleb **pouze jednu osobu**, a má tak buď nulové, nebo 100% zastoupení žen či mužů.

V následujícím grafu jsou tedy zahrnuty pouze ty strany, které **kandidují alespoň v jedné třetině volebních obvodů** (tj. 9). Z těchto stran vyslala do voleb bezkonkurenčně **největší podíl žen KDU-ČSL**, a to přesně **jednu polovinu**. Následuje ji **KSČM** s **třetinovým** podílem žen mezi nominovanými. Poměrně překvapivé je více než 30% zastoupení žen na volebních lístcích ODS.

Naopak **nejméně žen** do voleb vyslala **ČSSD**, a to dokonce méně než 8 %. Oproti minulým volbám vyslalo výrazně méně žen do voleb hnutí **ANO 2011**, pouhých 12 %.

Graf č. 2: Porovnání nominací do Senátu PČR v roce 2016 za vybrané* navrhuující strany

* do grafu jsou zařazeny strany, které nominovaly kandidáty a kandidátky alespoň ve třetině obvodů

Zdroj dat: ČSÚ

Závěr

Konečné zastoupení žen v Senátu po letošních volbách bude záviset především na tom, kterým stranám dají voliči a voličky důvěru. Vzhledem k tomu, že mezi stranami panují co do podílu nominovaných žen dramatické rozdíly, lze výsledek odhadovat jen stěží.

Naděje na zvýšení zastoupení žen v horní komoře parlamentu sice nejsou velké – celkový podíl nominovaných přesně odpovídá současnému zastoupení žen v horní komoře celkově i v obvodech, kde probíhají volby, navíc většinový systém obecně ženám příliš nepřeje. Na druhou stranu je pozitivní, že všechny současné senátorky své mandáty obhajují. Lze tak doufat, že zastoupení žen v Senátu neklesne.

© Fórum 50 %, o.p.s

www.padesatprocent.cz